Öppna och slutna frågor

- Svenska/Svenska som andraspråk, Årskurs 4-6

Syfte

Hur man kan göra eleverna medvetna om skillnaden mellan öppna och slutna frågor och på vilket sätt ett textsamtal påverkas beroende på vilka slags frågor som diskuteras. Blir det någon skillnad på samtalet om vi resonerar om öppna eller slutna frågor?

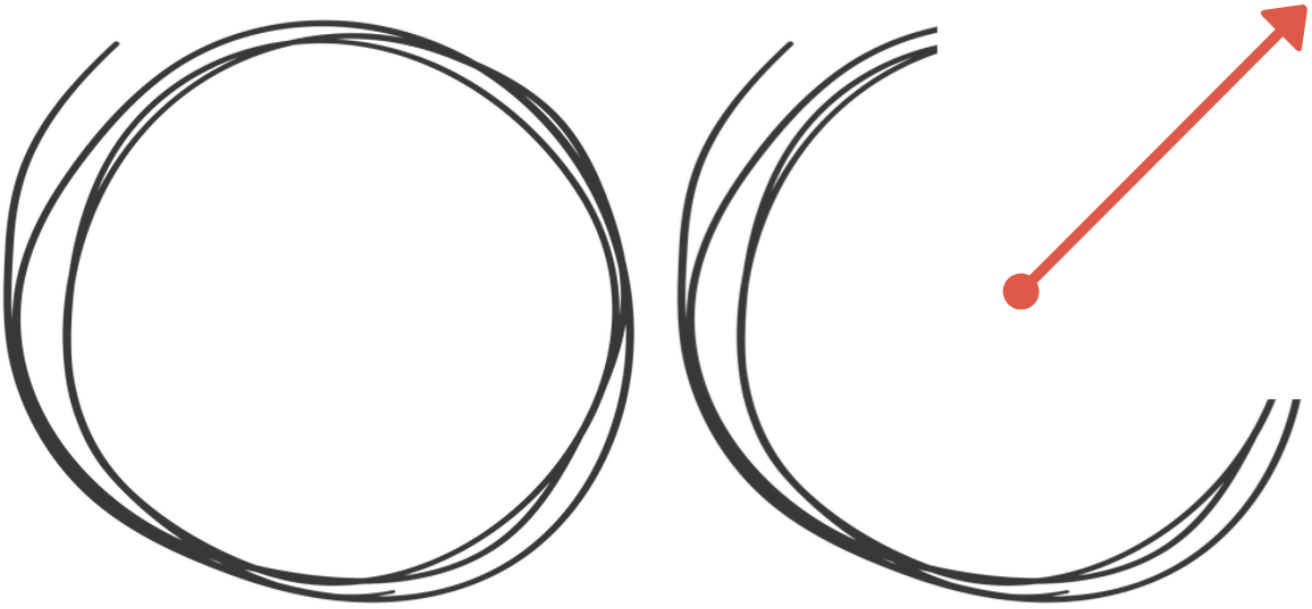
Läraren reflekterar

Vi har startat upp en utvecklingsarbete med fokus på att utveckla läsundervisningen. I läslyftsmodulen *Samtal om text* finns ”Varför ska vi ha textsamtal?” skriven av Gunilla Molloy och Barbro Westlund. Efter läsning och diskussion i gruppen var det dags att planera en aktivitet med syftet att ”utveckla kunskapen om hur en interaktion mellan teori och praktik kan påverka er egen och era elevers syn på textsamtal och vad en text är.”

I min grupp för nyanlända arbetar vi just nu med *Sagan om det röda äpplet* av Jan Lööf. Vi har läst klart boken och som en aktivitet efter läsningen bestämde jag mig för att testa öppna och slutna frågor.

Metod och mina tankar om undervisningen

Jag skrev upp orden och visste att jag skulle vara tvungen att förklara orden ”öppen” och ”sluten”. Därför ritade jag två cirklar där en var sluten och en öppen.

Därefter visade jag följande meningar som exempel på slutna frågor:

- Vem fick äpplet i huvudet?

CC BY NC SA

- Vad körde rektorn in i?

De var frågor som eleverna enkelt kunde besvara och jag skrev två nya meningar på tavlan:

- Varför såg inte gubben i den randiga kostymen att äpplet var av plast?
- Varför rånade tjuven RIO?

Nu åkte inte händerna upp lika snabbt. På den första frågan kom det några olika förslag: Kanske hade han dålig syn? Det såg verkligen ut som ett riktigt äpple eller han kunde inte tro att han skulle bli lurad av en frukthandlare. På den andra frågan diskuterade eleverna vad han behövde pengarna till. Köpa mat, ett hus eller en bil? Vi enades om att vi inte kan veta säkert till skillnad från de två första frågorna.

I artikeln föreslog författarna att man kunde gå vidare med att eleverna i grupp kunde ge exempel på de olika frågetyperna men utifrån andra texter. Jag valde att fortsätta med samma text och tillsammans ville jag att eleverna skulle formulera nya frågor som vi skulle sortera under rätt rubrik. En uppgift som de verkligen gick igång på. Mycket tack vare Jan Lööfs innehållsrika illustrationer, tror jag. Elevernas frågor:

- Hur kunde gubben inte höra att målarburken föll omkull på golvet?
- Varför såg inte gubben att det var brandmannen som la äpplet i fönstret?
- Är mormodern och gubben gifta?
- Varför kunde inte polisen ta fast tjuven?
- Varför upptäckte inte frukthandlaren tidigare att äpplet var borta?
- Hur kunde tjuven gå in i klassrummet utan att någon såg?

Den sista frågan stannade vi länge vid. Eleverna hade många olika förslag. Var det rent av lärarinnan som hjälpte tjuven eller var han kanske kompis med en städare? Jag gjorde eleverna uppmärksamma på vad Bertil säger: Han är här! Hoppas han kommer undan! Vi diskuterade vad komma undan betyder och vad Bertil kan ha menat.

När vi avslutade passet med att titta på våra gemensamma frågor såg eleverna att det var bara öppna frågor jag skrivit upp. Varför det blev så hade de inte något svar på. Nästa gång jag arbetar med den här modellen tänker jag att vi ska diskutera om det blir nån skillnad på samtalet beroende på vilka frågor som ställs.

Lgr22 Syfte

Utveckla förmåga att formulera sig och kommunicera i tal och skrift, urskilja språkliga strukturer och följa språkliga normer.
Förmåga att läsa och analysera skönlitteratur och andra texter för olika syften.

Centralt innehåll*

Gemensam och enskild läsning. Sambandet mellan ljud och bokstav. Strategier för att avkoda, förstå och tolka ord, begrepp och texter.

Kriterier för bedömning av kunskaper*

Eleven läser bekanta och elevnära texter med flyt genom att använda lässtrategier på ett i huvudsak fungerande sätt. Eleven kommenterar och återger delar av innehållet och visar grundläggande läsförståelse. Eleven för också enkla resonemang om tydligt framträdande budskap i texterna.

* årskurs 1-3